

Kontestacja polityczna a nowa demokracja opancerzona

Powodem podjęcia niniejszego badania było zaobserwowanie, że w ciągu minionej dekady, europejskie, demokratyczne systemy polityczne zaczęły przekształcać się w systemy posiadające cechy reżimów niedemokratycznych. Uwidocznilo się to w stosowaniu restrykcji prawnych wobec kontestacji politycznej (*contentious politics*), zmienianiu konstytucji, odmawianiu rejestrowania partii politycznych i nakładaniu ograniczeń na referenda. Zastosowanie wskazanych środków miało obronić demokracje przed siłami antydemokratycznymi i zapewnić im przetrwanie w nowym środowisku społecznym. Obecnie systemy te nie spełniają kryteriów istotnościowych starych neutralnych modeli demokracji liberalnej, w których zakładano, że każdy człowiek ma prawo do wyrażania swoich poglądów politycznych i zrzeszania. Wymienione czynniki doprowadziły do odrodzenia studiów nad demokracją opancerzoną (*militant democracy*) rozumianą jako system demokratyczny, w którym legalnie ogranicza się demokratyczne wolności po to, aby ochronić go przed zagrożeniem zmiany przy użyciu legalnych środków. Współczesne opancerzające się systemy różnią się jednak znacząco od systemu politycznego, który funkcjonował w Niemczech Adolfa Hitlera i stanowił przedmiot pierwszego studium demokracji opancerzonej. W celu odróżnienia zjawisk istniejących w różnych kontekstach historycznych, niniejszy projekt posługuje się kategorią nowej demokracji opancerzonej.

Głównym celem badania jest sformułowanie teorii średniego zasięgu ustalającej relacje przyczynowe pomiędzy kontestacją polityczną a nową demokracją opancerzoną na obszarze Europy. Teoria ta ma wyjaśnić, dlaczego konkretne europejskie nowe demokracje opancerzone zwiększają swoją siłę, podczas gdy inne słabną, jak różnią się one między sobą, co powoduje różnice i podobieństwa pomiędzy nowymi demokracjami opancerzonymi, jak i dlaczego zmieniają się one w czasie.

Badanie obejmuje nowe demokracje opancerzone, które wykształciły się w 28 państwach członkowskich Unii Europejskiej (UE). Kryterium członkostwa w strukturach unijnych zapewnia wspólną płaszczyznę doświadczenia podmiotów politycznych, co jest szczególnie ważne w kontekście kontrolowania wyników analizy pod kątem czynników zakłócających jej wyniki. Ponadto, analizowane reżimy znalazły się w obliczu „kryzysu demokracji” po wielkim kryzysie ekonomicznym w 2008 roku. Jakościowa zmiana systemów nie była nagła, ale wyraźnie widoczna właśnie po wdrożeniu przez UE i rządy programów oszczędnościowych, albowiem znalazła ona odzwierciedlenie w dyskursie o obywatelstwie, prawach i wolnościach oraz „surowej polityce oszczędności”. Choć takie statyczne ujęcie pozwala nam zaobserwować nowe demokracje opancerzone podczas szczególnego, krytycznego wydarzenia, to dopiero podejście dynamiczne umożliwia zrozumienie natury zachodzących zmian. Dlatego tak istotne jest przeanalizowanie trajektorii trwania reżimów. Tylko w ten sposób można zidentyfikować co i jak kształtowało „neo-wojownicze” (*neo-militant*) aspekty nowych demokracji w czasie. W związku z powyższym, pole badawcze obejmuje okres od 2008 (wielkiego kryzysu ekonomicznego) do 2019, czyli spodziewanej daty wdrożenia unijnych procedur przeciwko łamaniu praw politycznych obywateli i mieszkańców państw UE. Zmiany te mogą przyczynić się do istotnej zmiany jakości nowych demokracji opancerzonych w Europie i zakończenia szczególnej fazy trwania tych reżimów.

Do przeprowadzenia badania zostaną użyte metody *desk research* (tzw. metody badania zza biurka). Zastosowana będzie jakościowa metoda analizy źródeł pisanych. Następstwo tego wyboru metodologicznego stanowi wykorzystanie konceptualnej jakościowej analizy zawartości. Techniki badawcze, które pozwolą zebrać dane niezbędne do rozwiązania problemów badawczych to analiza danych zastanych zgromadzonych w policyjnych bazach danych, raportach i rejestrach, bazach danych GDELT, Eurostat, Europe, Komisji Weneckiej, państwowych urzędów statystycznych, IMF, Countryreports, Earthtrends, Infoplease, Ameco, raportach Freedom House, bazach danych organizacji pozarządowych; opracowaniach na temat nowej demokracji opancerzonej i czynników uwzględnionych w schematach wyjaśniających; artykułach i materiałach wizualnych opublikowanych w mediach publicznych, komercyjnych i społecznych. Triangulacja źródeł umożliwi weryfikację poziomu wiarygodności danych, wygenerowanie wiarygodnych baz danych i usprawni proces tworzenia narzędzia statystycznego do analizy danych. Głównym kryterium selekcji źródeł jest poziom ich użyteczności do efektywnej weryfikacji hipotez, przy czym, przy ich wyborze zastosowano zasadę „teoretycznego doboru próby” (*theoretical sampling*). Do zweryfikowania hipotez zostanie wykorzystana rozmyta jakościowa analiza porównawcza. Technika ta umożliwi przyjęcie lub odrzucenie założeń o relacjach przyczynowo-skutkowych pomiędzy typami nowej demokracji opancerzonej a cechami kontestacji politycznej.